

Kedves Negyedikesek!

A munkafüzet feladatainak segítségével tovább folytathatjátok az ismerkedést anyanyelvünk világával, szabályaival.

Nagyon fontos, hogy a helyesírástok továbbra is fejlődjön! Ennek érdekében idén is minden nyelvtanóra diktálással fog kezdődni.

Egész évben a szófajokkal fogtok foglalkozni, eddigi ismereteiteket bővítitek, illetve új szófajokkal is megismerkedhettek majd.

Az őszi folyamán hosszú időn át fogtok az igékkel foglalkozni. Először átismétlitek az előző évben tanultakat. Majd az igeragozással fogtok foglalkozni, ehhez kapcsolódva egy új szófajjal, a személyes névmással is megismerkedhettek. Ezután az igemódok következnek: az igék feltételes módja és felszólító módja. Az igék felszólító módja nagyon nehéz anyagrész! Ezért foglalkoztok majd vele hosszú időn keresztül, illetve a későbbi években is sokszor vissza-visszatértek majd rá.

Mire áttértek a következő témakörre, a főnevekre, már rátok köszönt a tél. A korábban tanultak átismétlése után a tulajdonnevekkel és a toldalékos főnevekkel fogtok foglalkozni.

A tél vége felé jártok már, amikor befejezve a főnevek témakörét, a melléknevekkel fogtok foglalkozni. A harmadik osztályban tanultak átismétlése után a melléknév fokozását is megtanuljátok majd.

A tavasz folyamán három új szófajjal ismerkedhettek meg: a számnévvel, a névutóval és a névelővel.

Ezután, a tanév vége előtt hosszú-hosszú összefoglaló-gyakorló rész következik. Ebben a részben módotok lesz megszerezni és jól begyakorolni a szófajokról tanultakat.

Azt szeretnénk, ha úgy búcsúznátok az alsó tagozattól, hogy biztosan felismeritek a főneveket, az igéket, a személyes névmásokat, a mellékneveket, a számnéveket, a névelőket és a névutókat. Azt is szeretnénk, ha a munkafüzet végén levő ly-j-s szavakat mindenki le tudná helyesen írni, illetve az összefoglaló táblázatokban található nyelvtani ismereteket is megtanulnátok. A szófajok megkülönböztetéséhez a korábbi évekhez hasonlóan színeket is használunk majd. **Színezzétek ki a megfelelő színnel!**

ige	kék
személyes névmás	narancssárga
főnév	sárga
melléknév	piros
számnév	zöld
névutó	barna
névelő	grafitszürke

Idén is lesznek borítékos feladatok, bár kevesebb, mint a korábbi években.

Bizonyára mindannyian tudjátok már, hogy ezeket a feladatokat a mellékletben találjátok. Előre fel kell őket vágni, feladatonként borítékokban őrizni addig, amíg szükség nem lesz rájuk az órán.

A munkafüzetben idén is sok csoportokban, párokban megoldandó feladat és játék is vár rátok. Reméljük, hogy sok örömetek lesz e munkafüzet használatában!

A feladatok és utasítások értelmezését a már jól ismert manók segítik.

Ahol a **borítékkirakó** manó látszik, ott a feladathoz tartozik borítékos feladat. A borítékokba való feladatok a mellékletben található lapokon vannak. Előre ki kell őket vágni, és a lapon jelzett sorszámmal ellátott névjegyborítékokban tárolni a felhasználásig.

A **beszélő** manók azt jelzik, hogy szóban kell megfogalmazni a tapasztalataitokat, véleményeket.

A tölcseért a fején egyensúlyozó **tanuló** manó ott tűnik fel, ahol megjegyzendő ismeretek vagy szövegek találhatók.

Gondolkodó manók találhatóak azoknál a feladatoknál, ahol ismereteket, tapasztalatokat kell felidézni, megoldásokat keresni.

Olvasó manók minden feladatnál lehetnének, hiszen el kell olvasni őket. Ott tűnnek csak fel, ahol a feladatok megoldásához könyvet, szótárt, lexikont lehet használni.

A **rajzoló** manó ott található, ahol rajzolni, színezni lehet, vagy színes ceruzával kell átírni szövegrészeket.

Ilyen **megvitató** manók ott találhatók, ahol a tapasztalatokat érdemes közösen megbeszélni, véleményeket egyeztetni.

Vannak csoportokban megoldható feladatok. Ezt jelzik az ilyen közösen cipekedő **csoportmunka** manók.

A **színjátszó** manó olyan feladatra hívja fel a figyelmeteket, ahol el lehet játszani valamit, vagy nyelvi játékot kipróbálni.

Más manók a feladat megoldási módjára hívják fel a figyelmet:

Nagyon gyakori az **író manó**, hiszen a nyelvtant az írás elsajátításához tudjuk leginkább felhasználni. Ha feltűnik, azt jelzi, hogy a feladatot írásban is meg kell oldani.

Sokszor kell párba rendezni szavakat, képeket, szövegeket. Az ilyen feladatoknál bukkannak fel a **párosító** manók.

Vannak olyan feladatok, ahol be kell karikázni az utasításnak megfelelő részleteket. Itt találhatóak a **karikázó** manók.

Az **aláhúzó** manók azt jelzik, hogy az utasításnak megfelelő részeket ceruzával vagy színessel alá kell húzni.

Ha sorba vagy csoportba kell rendezni dolgokat, ott feltűnik a **rendező manó**.

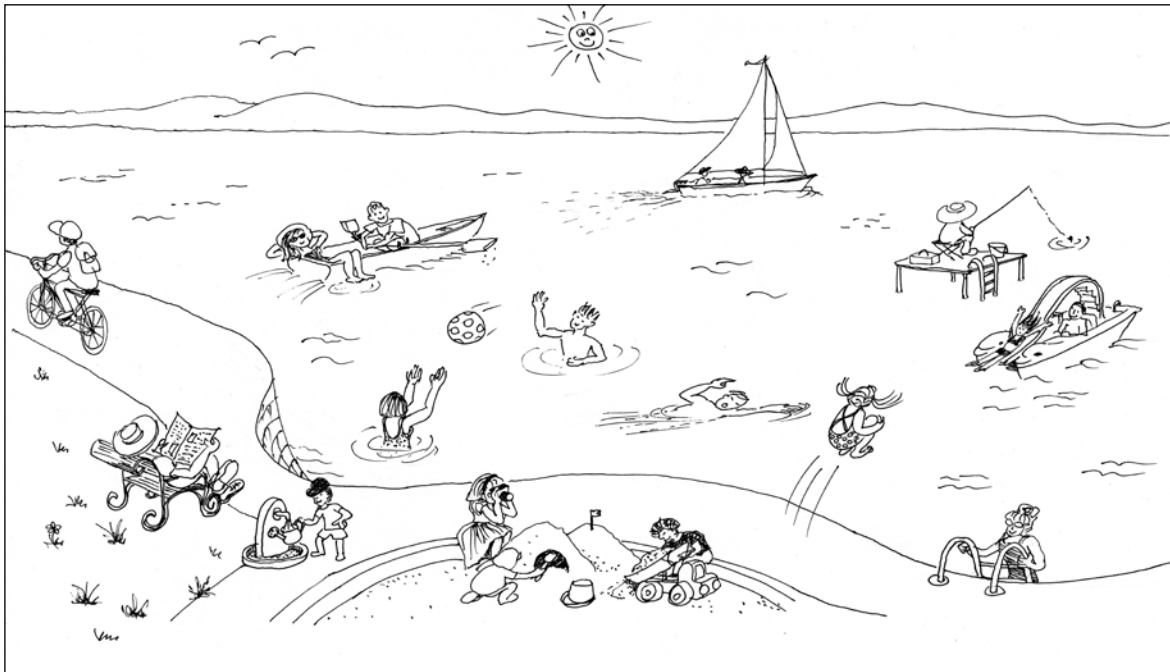
Időnként a szavakat álló egyenesekkel kell adott helyen felosztani. Ezt jelzik a **szóbontó** manók.

Örömteli tanulást kívánnak:

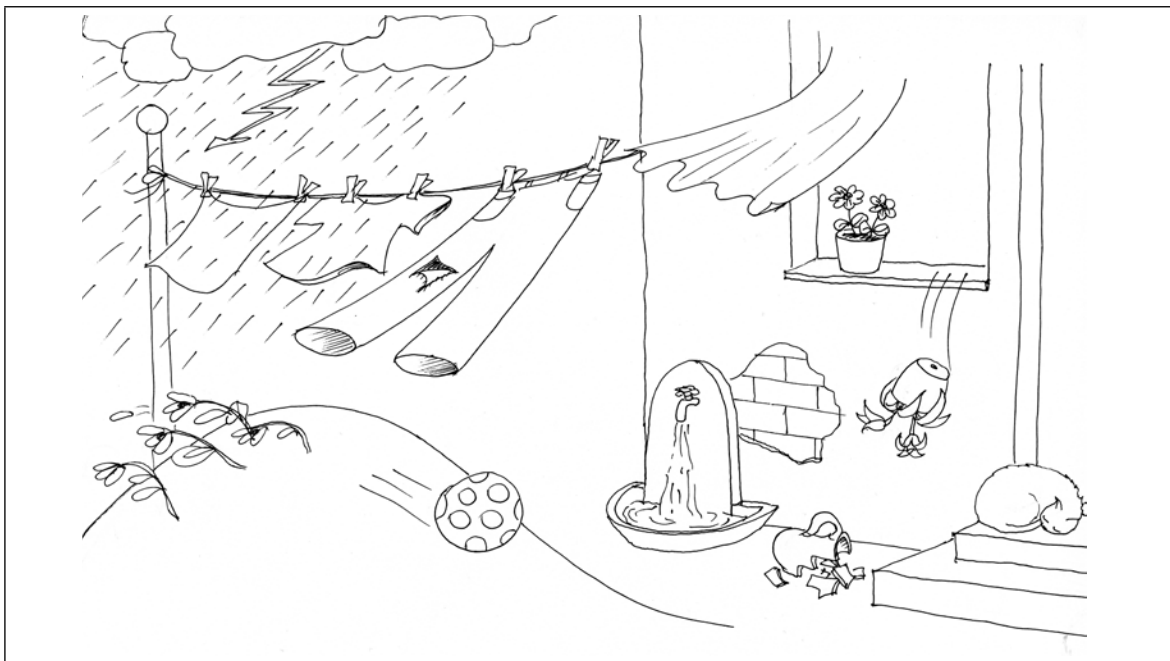
az alkotók

MIT TANULTUNK AZ IGÉKRŐL?

1. Páros feladat: Mit csinálnak a képen a nyaralók? Fogalmazzatok mondatokat felváltva a képen szereplőkről! Írjátok le a mondatokból az igéket a füzetbe!

2. Páros feladat: Mi történik a viharban a tárgyakkal? Fogalmazzatok felváltva mondatokat a kép történéseiről! Írjátok le a mondatokból az igéket a füzetbe!

3. Írd az igéket a megfelelő helyre!

eszik	esik	van	volt	focizik	felborult	bosszankodik	dörgött
-------	------	-----	------	---------	-----------	--------------	---------

cselekvés

történés

létezés

4. Borítékos feladat: Csoportosítsd az 1. boríték szavait a megadott szempontok szerint!

- Először így: cselekvést jelentő igék – történést jelentő igék
- Azután így: igekötős igék – nem igekötős igék

5. Gyűjts igéket a minta szerint a megadott kezdőszótaggal!

(Ha olyan ügyes vagy, hogy többet is tudsz, mint amennyi hely itt rendelkezésedre áll, folytasd a munkát a füzetedben!)

- bo**-kezdőszótaggal cselekvést, illetve történést jelentő igék:

Mit csinál?

borít

Mi történik?

bolondul

b) **meg** -kezdőszótaggal jelen idejű, illetve múlt idejű igék:

Mit csinál?

megkeres

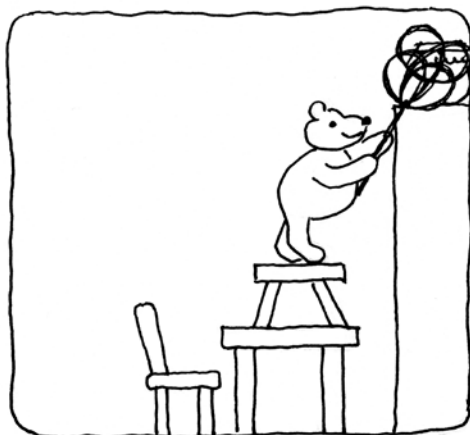
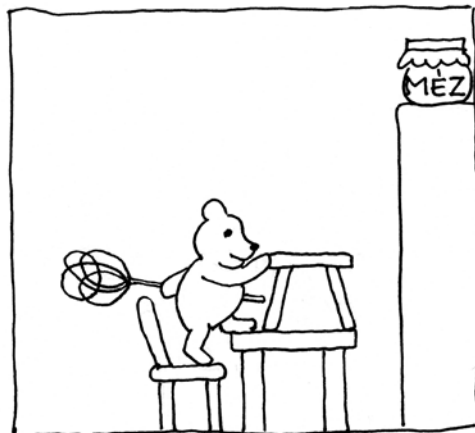
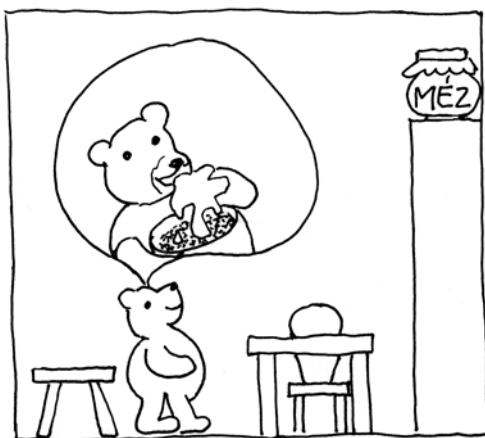
Mit csinált?

megszámolta

6. Borítékos feladat: Csoportosítsd a 2. boríték igéit! Minden csoportból legalább egy igével alkoss mondatot a füzetedbe!

7. Mi történt? Írd le a füzetedbe a képtörténet alapján az eseményeket!
Használj minél több igekötős igét! Karikázd be sárgával az igekötőket!

8. Idézzük fel, hogy mi mindent tanultunk harmadik osztályban az igekről! Egészítsd ki az ábrát!

cselekvést	múlt idejű	egybe	jövő idejű	külön	igekötős
jelen idejű	létezést	nem igekötős	történést	előtt	mögött

Az ige jelenthet

pl. olvas

pl. esik

pl. van

Az ige ideje lehet

pl. olvas

pl. olvasott, írt

pl. olvasni fog

Az ige lehet

pl. olvas

pl. elolvas

Az igekötő állhat az ige

pl. elolvas

pl. olvas el

akkor _____ írjuk

akkor _____ írjuk

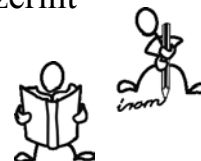
**Ha egy másik szó ékelődik az ige és az igekötő közé,
akkor három szóba írjuk: pl. el fogja olvasni, olvasni kell neki.**

9. Igaz vagy hamis? Jelezd I vagy H betűvel!

- ☐ Van olyan igekötős ige, amit két szóba kell írni.
- ☐ Az ige lehet múlt idejű.
- ☐ A jövő idő jele a fog szócska, és az ige végén -ni toldalék áll.
- ☐ A múlt idő jele magánhangzó után egy -t.
- ☐ Minden ige cselekvést fejez ki.
- ☐ Vannak nem történet jelentő igék.
- ☐ Az igekötőket az igékkel mindig egybe kell írni.
- ☐ A múlt idő jele mindig két -t.
- ☐ Minden igének három ideje van: jelen, múlt, jövő.
- ☐ A múlt idő jele mássalhangzó után egy -t.
- ☐ Az *össze* szó egy ige.
- ☐ A *hömpölyög* szó egy történet jelentő ige.

10. Csoportos feladat: Minden csoport más-más szempont szerint gyűjtsön igéket a legutóbbi olvasmányból! Legyen csoport, aki igekötős igéket gyűjt, legyen, aki történet jelentőket, legyen, aki múlt idejűeket, legyen, aki jövő idejűeket! Írjátok ki őket a füzetetekbe!

A SZEMÉLYES NÉVMÁSOK ÉS AZ IGERAGOZÁS

1. Páros feladat: Olvassátok el az alábbi párbeszédet! Figyeljete a mondat végi írásjelekre! Milyen mondatok ezek? Tanuljátok meg fejből!

- Te voltál.
- Nem én voltam!
- Ő volt?
- Ti voltatok.
- Nem mi voltunk!
- Ők voltak?

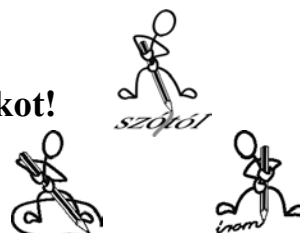

2. Ki mit csinál? Keresd a párját, és színezd azonos színűre!

én	kirándulsz
te	kirándulunk
ő	kirándul
mi	kirándulnak
ti	kirándulok
ők	kirándultok

**3. Jelöld álló egyenessel a szótőt, karikázd be a toldalékot!
A párokat másold le a füzetedbe!**

**Ezeket a toldalékokat IGERAGOKNAK nevezzük.
Azt fejezzük ki velük, hogy ki cselekszik.**

4. Pótold a mondatokból a hiányzó szavakat, a táblázatból válogass!

én	te	ő	mi	ti	ők
----	----	---	----	----	----

_____ már háromszor jártam a Fővárosi Állatkertben! _____ is voltál?
 _____ nagyon szeretjük nézegetni a majmokat. _____ is láttátok már őket?
 A gondozójuk elmesélte, hogy _____ már nagyon régóta dolgozik a Fővárosi
 Állatkertben. Meséltünk a kirándulásról az osztályosainknak, _____ is szeret-
 nének eljutni oda.

**A beírt szavakat SZEMÉLYES NÉVMÁSOKNAK nevezzük.
Személyek nevét helyettesítjük velük, vagyis személynevek helyett
használjuk őket.**

SZEMÉLYES NÉVMÁS	ÍGY NEVEZZÜK ŐKET	JELÖLÉSE
én	egyes szám első személy	E/1
te	egyes szám második személy	E/2
ő	egyes szám harmadik személy	E/3
mi	többes szám első személy	T/1
ti	többes szám második személy	T/2
ők	többes szám harmadik személy	T/3

5. Csoportos feladat: Találjatok ki egy-egy jellemző kézmozdulatot a személyes névmásokhoz! Pl. az „én”, lehet a szokásos: mutatóujjal vagy hüvelykujjal magamra mutatok. A „te” jelzésére is van általánosan használt gesztusunk. A többi egyértelmű jelzésére találjatok kifejező mozdulatot. Mutassátok be a többieknek! A csoportok munkáiból válogassátok össze a legkifejezőbbeket, és az így kialakított készletet gyakoroljátok be! Figyeljete, hogy mindegyik különböző legyen! Ezen túl ezeket a jeleket használjátok a nyelvtanórákon a személyes névmások és az igeragozás szemléltetésére!

6. Karikázd be a személyes névmásokat narancssárgával!

Én sajnos még nem tudok jól háton úszni, talán még te sem tudsz. Gergő és Andris már nagyon jól tudnak. Ők már hosszabb ideje gyakorolják. Gergő a legügyesebb az osztályban, mert ő már óvodás kora óta gyakorolja. Mi a barátommal, Áronnal csak másodikos korunkban kezdtünk uszodába járni. Ti már tudtok háton úszni? Én már nagyon szeretném megtanulni.

7. Csoportos feladat: Sorban olvassátok fel a 6. feladat szövegét! A többiek a jelző mozdulatokkal kísérik a személyes névmásokat!

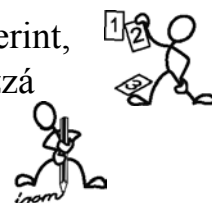

8. Csoportos feladat: Ti is írtatok olyan pár mondatból álló szöveget, amelyben szerepel minden személyes névmás! Amikor készen vagytok, adjátok át egy másik csoportnak, aki javítja benne az esetleges hibákat és bekarikázza narancssárgával a személyes névmásokat.

9. Borítékos feladat: Csoportosítsd a 3. boríték igéit aszerint, hogy ki cselekszik! Válassz ki legalább 3 igét és a hozzá tartozó személyes névmást, és írd velük 1-1 iskolával kapcsolatos mondatot!

10. Pótoldd a hiányzó személyes névmásokat és a jelölésüket!

ők	megosztják	T/3
	kiszámolja	
	betemetik	
	focizunk	
	kibontod	
	megírod	
én	visszaadom	E/1
	birkóztok	
	búcsúzkodunk	
	lesöprik	
	engedélyezem	
	felgyújtja	
	akadályoz	
	megfejtik	
	rejtőzünk	

	kiszámolod	
	visszaadjuk	
	megírom	
	fociznak	
ő	kibontja	E/3
	lesöpröm	
	megosztjuk	
	betemetitek	
	búcsúzkodnak	
mi	birkózunk	
	felgyújtod	
	engedélyezzük	
	hajítod	
	fejlődik	
	megfejtet	

11. Most a megadott személyes névmások alapján az ige személyragjait kell pótolnod!

ők	kikapcsolják	T/3
ti	levisz	/
mi	megígér	/
én	képzelsz	/
te	kalimpálsz	/
ő	jóvátesz	/
én	elismétel	/
te	kidob	/
ő	megnéz	/
ti	kesereg	/
mi	kiválaszt	/
ők	leküzd	/

te	jóvátesz	/
én	levisz	/
mi	kidob	/
ti	kikapcsol	/
ő	képzelsz	/
én	kiválaszt	/
ti	megnéz	/
ők	megígér	/
ő	leküzd	/
mi	elismétel	/
ők	kalimpálsz	/
te	kesereg	/

Ellenőrizték a feladatot úgy, hogy a tanítók felolvassa az igéket, ti pedig elmutatjátok a névmásokat!

12. a) Pótold a mondatokból a hiányzó személyes névmásokat, igeragozat, igéket! A személyes névmásokat karikázd be narancssárgával!

Én hegedülni tanulok, **te** zongorázni tanulsz.

_____ gyakran járunk kirándulni, ti szívesebben marad _____ otthon.

_____ kertés házban laknak, _____ egy magas emeletes házban lakunk.

Mi együtt lak _____ a nagyszüleimmel, _____ külön laktok. _____ gyakran

olvas _____ meséket, _____ jobban szereted a regényeket. _____ citrom-

mal iszod a teát, _____ mézzel szeret _____ . _____ szereted a spenótot, .
 _____ jobban _____ a borsófőzeléket.

b) Te is találj ki két ilyen mondatot! Írd le ezeket a füzetedbe!

13. Páros feladat:

- a) Olvassátok el figyelmesen az alábbi mondókát! Karikázzátok be narancssárgával a személyes névmásokat! Tanuljátok meg, adjátok elő! Kísérjétek a tanult gesztusokkal a szöveget!

*Hétfőn én megyek tehozzád,
 Kedden ő jön mihozzánk.
 Szerdán ti mentek őhozzájuk,
 Csütörtökön én jövök tehozzád.
 Pénteken ő megy mihozzánk,
 Szombaton ti jöttök őhozzájuk
 Vasárnap végre mind otthon maradunk!*

- b) A tanuláshoz használhatjátok ezt a táblát! Kell még hozzá három kavics. Mindegyik sorban tegyétek arrébb a kavicsot, amikor kimondjátok a mondóka megfelelő részét!

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
én	te	ő	mi	ti	ő(k)	
megy				jön		

14. Gyűjts igéket a minta szerint a megadott kezdőszótaggal! (Ha olyan ügyes vagy, hogy többet is tudsz, mint amennyi hely itt rendelkezésedre áll, folytasd a munkát a füzetedben!)

a) **meg**-kezdőszótaggal T/3, E/2 személyű igék

T/3 (ők)

E/2 (te)

megérkeznek

megérkezel

b) **be**-kezdőszótaggal E/1, T/2 személyű igék:

E/1 (én)

T/2 (ti)

betegeskedem

betegeskedtek

15. Ragozd végig az alábbi igéket a füzetedben! Az igék szótővét jelöld álló egyenessel! Karikázd be a személyragokat! Olvassátok fel a jelző mozdulatok kíséretével!

visz	beszél	kiszámol	olvas	ül
------	--------	----------	-------	----

Pl.

én	viszek
te	viszel
ő	visz

mi	viszünk
ti	visztek
ők	visznek

